СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 276. Джерзи Ситі, Н. Дж., понеділок, 26. листопада, 1928.

VOL. XXXVI. No. 276. Jersey City, N. J., Monday, November 26, 1928. THREE CENTS.

ГУВЕР НЕ БАЖАЄ СОБІ ПАРАДИ ПРИ ІНАВҐУРАЦІЇ

ХОЧЕ, ЩОБИ ВОНА ВІДБУЛАСЯ В МОЖЛИВО НАЙПРОСТІШИЙ СПОСІБ.

ВАШИНҐТОН, 23. листопада. — Герберта Гувера запитали, які його бажання щодо військової паради й інших торжеств, що мають місце підчас інавґурації президента. Гувер відповів з корабля Мериленд, що його бажанием є, щоби торжество було ще більш звичайне і просте, як найпростіше з тих, які досі відбувалися.

Це розчарувало тих, що плянували великі манїфестації. Всеж таки думають, що інавґурація не відбудеться без паради, музики і балю. Кажуть, що хто знає Гувера, то може запевнити, що колиб це від нього залежало, він прийшов би на інавґурацію в звичайнім убранню, зложив би присягу і пішов би до офісу до роботи.

ПАЛЯЧІ ЗБУНТУВАЛИСЯ.

ПОКИНУЛИ РОБОТУ І ПРИСПІШИЛИ КАТАСТРОФУ ВЕСТРИСА.

НЮ ЙОРК, 23. листопада. — Головний інжинір затонувшого корабля Вестрис, Едемс, подає, що паляч, Мурин Джозеф Боксил, відмовився обслугувати піч і тим приспішив катастрофу. Бо колиби піч була горіла і пара доходила до помп, то можна би було вдержати корабель на поверхні так довго, доки не була би прийшла поміч.

Коли питали Едемса, чому він не змусив паляча до роботи, він подав, що мав пістолю, але в кабіні, і то неналадовану.

Паляч зізнає знову під присягою, що він обслугував піч так довго, доки не підійшла вода і йому не грозило затоплення.

СПАДОК ЗРІС У КОРОТКІМ ЧАСІ НА МІЛІОНИ.

А ВСЕ ЧЕРЕЗ БІРЖУ.

НЮ ЙОРК, 23. листопада. — Заки закінчили спадкову пертрактацію по міліонері Пейн Витнею, шери, що залишилися в спадку, пішли на біржі вгору на неабияку суму, бо на $35,700,000. О таку суму збільшилася спадкова маса.

ПОМЕР НОВИЙ МАҐНАТ.

ЗАЛИШИВ ДО ПІВ МІЛЯРДА ДОЛЯРІВ МАЄТКУ. ЗАЧИНАВ ЯК БІДНИЙ, КРУГЛИЙ СИРОТА.

НЮ ЙОРК, 23. листопада. — Помер у 77 році життя міліонер Томас Райен, один з останніх фінансових потентатів давної доби. Райєн усунувся від активного життя у фінансовім розумінню ще перед 20 літами. Але це так було тільки назверх. Кажуть, що він приходив до свого офісу кождого дня аж до послідних часів і тряс поза кулісами навіть і біржею. В часі, коли покидав формально фінансові представництва, мав у своїй контролі бизнесові інституції вартости $1,500,000,000.

КУЛИДЖ ПЕВНИЙ РАТИФІКАЦІЇ.

ДО ПАКТУ КЕЛОҐА НЕ БУДУТЬ ДАВАТИ НІЯКИХ ЗАСТЕРЕЖЕНЬ.

ВАШИНҐТОН, 23. листопада. — Президент Кулидж є тої думки, що сенат не буде робити ніяких перешкод і мировий договір Келоґа-Бріяна буде затверджений.

ГОЛОСУВАВ ПІВХРЕСТИКОМ.

І НЕ ЗНАЮТЬ, ЩО З ТИМ ГОЛОСОМ ЗРОБИТИ, БО САМЕ ВІН ЗАВАЖУЄ НА ВИБОРІ РАДНОГО.

ЕЛИЗАБЕТ, Ню Джерзі, 23. листопада. — Суддя Супрім Корту Каліш заявив, що мусить порадитися з другими суддями, що зробити з тим случаєм, який йому предложили до вирішення. Бо при виборах на радного з 9 округа голоси поділені нарівні між двох кандидатів: републиканського й демократичного. Остав один голос, виставлений на демократичного кандидата, але зазначений тільки півхрестиком. Той голос має тепер рішити.

ЗДОБУЛИ ПІДВИШКУ ПЛАТНІ.

ЦЕ КОНДУКТОРИ І ТРЕНМЕНИ 55 ЗАХІДНИХ ЗАЛІЗНИЦЬ.

ШИКАҐО, 23. листопада. — Около 42,000 службовців 55 західних залізниць одержать 6½% підвишку. Річна платня всіх службовців піднесеться о $6,500,000. Цього року дістануть ще титулом „Крисмус презент" $3,225,000.

Підвишку здобуто довгою і тяжкою боротьбою.

ЗЛОВИЛИ СОКИРНИКА.

ПОРУБАВ КІЛЬКА РОДИН. ТА НЕ ЗНАТИ, ЧИ ЦЕ ДІЙСНИЙ ЗЛОЧИНЕЦЬ.

ОМАГА Небраска, 23. листопада. — Яких 50,000 людей не сплять по ночах, а слідять за сокирником, що нападає людей і зарубує їх сокирою. Тепер мали приловити Нігра Джека Бирда, на котрого вказала одна жінка, що це сокирник. Нігра замкнули, але жінка, коли по гістерії прийшла до притомности, заявляє, що не може певно ствердити, чи придержаний Нігер є дійсно сокирником, що намагався її забити.

ВЖЕ ПРОПАВ ДОВГИЙ ДЕНЬ ПРАЦІ.

ТАК ЗАЯВЛЯЄ СЕКРЕТАР ПРАЦІ ДЕЙВИС. НЕЗАБАРОМ КОЖДИЙ РОБІТНИК БУДЕ МАТИ АВТОМОБІЛЬ.

НЮ ОРЛІНС, 23. листопада. — На річній конференції Американської Федерації Праці говорив секретар Праці Дейвис про те, що довгі дні праці вже пропали безповоротно. Машини допомогли зійти з 12 годин праці до 8, а з часом і ті години будуть зменьшені. Секретар твердив, що він ще доживе того, що кождий робітник буде мати свій власний автомобіль. Добробут може цвисти там, де добрі платні, бо тільки тоді міліони можуть купувати, бо мають за що.

Американські Українці протестують проти польських звірств.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

CHESTER, PA., CITIZENS OF UKRAINIAN DESCENT PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES AND APPEAL TO THE AMERICAN GOVERNMENT.

CHESTER, PA., November 21, 1928. — The American Citizens of Ukrainian descent in the City of Chester, Pa., on November 18th, 1928, at Synagogue Hall, 8th & Welsh Streets, solemnly assembled at the Mass Meeting, mournfully and unanimously adopted the Resolution, which is to be transmitted immediately to the Secretary of State, Washington, D. C., protesting vigorously the recent atrocity perpetrated by the Polish authority against Ukrainian Day of Independence on November 1st, 1928, as follows to wit:

Whereas, that on November 1st, 1928, Ukrainian people at Lemberg, Galicia, saw fit to commemorate the 10th Anniversary of the Ukrainian Day of Independence which occasion has been recorded in the history of the Ukrainian events as the outstanding deed of the accomplishment by the Ukrainian people, in their pursuit for self-determination, when on November 1st, 1918, they did proclaim its independence from the Monarchistic Austrian Empire, and thereby established Western Ukrainian Republic. And,

Whereas, subsequently thereof, the Polish Army greatly superior to the heroic Ukrainian Army, and by their Military expedition did conquer the Western Ukrainian Republic, and that the Polish Government by virtue of the decision by the Allied and Associated Powers was permitted to retain in subjugation short lived Ukrainian Republic, now known as Eastern Galicia. And,

Whereas, during the peaceful celebration of the occasion as mentioned above the Polish authority permitted their co-patriots to interfere by harassing the Ukrainian participants of celebration, disbanding the Ukrainian Organization, remsacking and demolishing homes of the Ukrainian people and severly wounded hundreds of them, and the Polish police stood calmly by, or adding to the excitiement of the raiders by arresting many innocent Ukrainians. Therefore be it,

RESOILVED, that the American Citizens of Ukrainian descent, vigorously protest such hideous and uncivilized treatment, and in the name of humanity we appeal to our Government to use its influence by causing the immediate determination of the profuse pogrom by the Polish authority against the unfortunate and defenseless Ukrainian people at Lemberg, East Galicia.

H. Steciw, Theo. Iwachiw, N. Rubash, Mary Lacusch, Katherine Bobiak, D. Pertchack.

ВИНАЙШЛИ ПРИЧИНУ ЖОВТОЇ ПРОПАСНИЦІ.

Страшною хоробою теплих, тропічних країв є жовта пропасниця. Жертвою її впали сотки тисяч людей. Ця хороба майже невилічима, а головно, не можна запобігти їй. Нарешті тепер повідомляють з Берліна, що проф. Кучинський винайшов причину цеї хороби. Розповсюднює її спеціяльний заразливий грибок. Винайшовши причини хороби, лекше буде знайти засоби попередження її та лікування.

РЕПАРАЦІЙНІ ПЕРЕГОВОРИ.

Французьке правительство призначило двох визначніших економістів у комісію по виробленню нового пляну репарацій. Одним з призначених є Еміль Моро, ґубернатор французького державного банку, а другим проф. О. Алікс, що був членом комісії по опрацьованю пляну Доса.

Німецьке правительство виготовило меморандум до Франції та Анґлії в справі орґанізації комісії по репараціям.

Саме тепер бельґійське правительство клопочеться, щоб як найскорше вибрати своїх представників до репараційної комісії.

ЗНАЙШОВ ОСЕРЕДОК ВСЕСВІТА.

Проф. Гарвардського університету Шейнлі вробив доповідь, що він знайшов осередок всесвіта, навколо якого обертаються всі планети. Він провів багато років над астрономічними обчисленнями, поки знайшов цей осередок, що знаходиться у віддалі 47 тисяч світляних років від землі.

НОВА КОМЕТА.

Аматор-астроном Форбенс у Південній Африці відкрив нову комету на південному небосклоні. Ця комета не має хвоста і хоч відноситься до кляси ясних, всеж таки голим оком її не видно.

ҐАЗОЛІНА, НАФТА ТА МИЛО З ВУГЛЯ.

Президент німецького тросту по виробленню фарб, д-р Штравс, говорить, що у його заводах виробляється з камінного вугля ґазоліна, нафта і мило. В 1927 році цих продуктів добуто з вугля 40 тисяч тон, а в біжучому році сподіваються здобути 250 тисяч тон.

ЗА ЩО ПЕРЕСЛІДУЮТЬ НА УКРАЇНІ?

Спеціяльна урядова комісія зревізувала Науково-дослідну секцію сільського господарства при Академії Наук у Київі і звільнила з посади ввесь керуючий персонал секції: керовника — знаного українського вченого Весоловського, його заступника проф. Шимановича та 7 аспірантів. Причиною звільнення був викритий підчас ревізії факт, що секція зібрала величезний матеріял про неґативний вплив московського централізму на українське сільське господарство.

НАЙБІЛЬШИЙ НА СВІТІ ЕЛЄКТРОМАҐНЕТ.

В електро-технічній лябораторії при французькій Академії Наук змонтували на днях електромаґнет, який своїми розмірами перевищає всі дотеперішні цього рода прилади. Тягар його перевищає вісімдесять разів тягар найбільшого маґнету, який взагалі дотепер істнував. Його обчисилили на 120 тон; стільки важить пересічна залізнича льокомотива. Найбільші магнети важать дотепер не більше як півтора тони. Само ядро згаданого великана, важить 105 тон, девять тон міди та шість тон інших металів. Довжина навиненого електромаґнетичного дроту 5 і пів км. Будова електромаґнету запроектована ще перед світовою війною, а переведена щойно в перших роках після війни і коштувала міліон франків. Такий маґнет улекшить незвичайно досліди вчених.

КИТАЙСЬКІ ПІРАТИ ШАЛІЮТЬ ДАЛІ.

Китайські пірати напали на джонку в ріці Янґтсе. Притім забили 15 осіб із її залоги. Судно було звільнене піратами після заплати 800 долярів викупу.

ІРЛЯНДСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО В НІМЕЧЧИНІ.

Німецьке правительство повідомило правительство Ірляндії, що воно радо прийме у себе посла Ірляндії.

ВИБУХ У ХАРКОВІ.

В Харкові в однім будинку сталася велика експльозія ізза зіпсуття ґазових рур. Пять мешканців дому поранені.

СОЦІЯЛ ДЕМОКРАТИ У МІНІСТРА ВНУТРІШНІХ СПРАВ.

На Буковині збільшуються чимраз случаї знущань жандармерії над робітниками й селянами, які симпатизують з робітничо-селянським рухом. Збори, які скликає с.-д. партія Буковини по повітах, жандармерія забороняє й арештує кожного, хто тільки читає с.-д. ґазету. Ці знущання спонукали провід с.-д. партії Буковини вислати делеґацію до міністра внутрішніх справ Дука з доманганням, щоби він зарадив цим безправствам адміністративної влади. Як повідомляє „Форвертс", пан міністер обіцяв делеґації, що зарядить, щоби цього вже більше не було. Одначе „обіцяв пан кожух — тепле його слово", бо на ділі у відношенню до українських робітників і селян Буковини жорстокий режім не змінився в нічім.

ЛЬВІВСЬКА ХРОНІКА.

Повісився на спинці ліжка емеритований майор австрійської армії 71-літній Іґнатій Людвіґ, з розпуки, що сліпне. Кілька літ тому скінчив самогубством його рідний брат. — Поганий нічліг найшов собі якийсь невідомий бездомний, допрохавшись провести ніч у дозорця центрального огрівання на Трибунальській пл. 1.; через ніч він загорів від газів.

МИХАЙЛОВ ГРОЗИТЬ БОЛГАРСЬКОМУ ПРАВИТЕЛЬСТВУ

ВОЖД МАКЕДОНСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ ГРОЗИТЬ СМЕРТЮ ЧЛЕНАМ КАБІНЕТУ. МІНІСТЕР АПЕЛЮЄ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

СОФІЯ, 23. листопада. — Оснувавши свою головну квартиру в Петрічу, Іван Михайлов вислав до правительства листи, в яких загрожує смертю міністрам, що противні македонській самостійности. Думають, що він може захопити столицю в свої руки при допомозі численних повстанських відділів, хоч проти нього й вислано війська та обсаджено Софію військом з инших залог.

Охорона болгарських міністрів зміцнена вдвоє. Побоюються, що загориться завзята горожанська війна, як тільки Михайлов буде проявляти ще більшу активність.

Міністер справ заграничних Буров апелює до Злучених Держав, що лиш вони одні можуть врятувати Болгарію від загибелі. Болгаря має дуже слабу армію, яка не може піддтримати порядку в краю. Високі репараційні сплати та инші тягарі, що покладені на Болгарію мировим договором, штовхають її населення до большевизму. Лиш активна допомога Злучених Держав може спасти Болґарію. Так говорить міністер.

БЕТЛЕН ПРОТИ МОНАРХІЧНОЇ ПРОПАҐАНДИ.

УГОРСЬКИЙ ПРЕМІЄР-МІНІСТЕР БЕТЛЕН КАЖЕ, ЩО ПРОПАҐАНДА ЗА КАНДИДАТАМИ НА КОРОЛЯ УГОРЩИНИ МУСИТЬ БУТИ СПИНЕНА.

БУДАПЕШТ, 23. листопада. — На бенкеті ліберальних лідерів Бетлен заявив, що вжие рішучих заходів, щоби припинити пропаґанду, яка ведеться в Угорщині за посадженням на королівський престіл архикнязя Оттона, чи якого иншого Габсбурґа. Він говорить, що така пропаґанда лише загострює взаємовідносини з сусідами та охолоджує приязнь з Чехословаччиною.

До такої заяви Бетлена причинився й Мусоліні, що висловився рішучо за піддержанням мирового договору, яким Угорщина відмовилася від реституції династії Габсбурґів.

АНҐЛІЯ ПЕРЕД ІНДУСТРІЯЛЬНОЮ РЕВОЛЮЦІЄЮ.

БОЛДВИН ГОВОРИТЬ, ЩО МАЄ ПРИЙТИ ДО ІНДУСТРІЯЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ. АЛЕ НІХТО НЕ МОЖЕ СКАЗАТИ, КОЛИ ВОНА НАСТУПИТЬ І В ЯКИХ ФОРМАХ ВІДБУДЕТЬСЯ.

ҐЛЕСҐОВ, 23. листопада. — На конференції шкотської консервативної партії премієр-міністер Анґлії Болдвин заявив, що Анґля тепер переживає такіж часи, як сто років тому, коли було прийшло до кардинальної зміни в орґанізації індустрії.

Ще ніхто не може сказати, які зміни наступлять тепер, але вони переведуть справжню індустріяльну революцію. Треба сподіватися, що теперішнє непомірно велике число ріжних менаджерів та директорів буде зведене до мінімум. Більшість з них тепер являються паразитами в економічному життю держави.

НОВА АНҐЛІЙСЬКА ДОМІНІЯ.

БУДЕ СТВОРЕНА НОВА ПІВНІЧНО-АФРИКАНСЬКО-АНҐЛІЙСЬКА ДОМІНІЯ З ТРОХ ПРОВІНЦІЙ.

ЛОНДОН, 23. листопада. — Дейлі Експрес повідомляє, що Анґлія почала робити заходи, щоби злучити Танґанайку, Кінію та Юґанду в одну північно-африканську домінію. Танґанайка раніше була німецькою кольонією, що тепер по мандату Ліґи Націй знаходиться під зарядом Анґлії.

Нова домінія буде територіяльно майже в осьмеро більша від Анґлії, з населенням поверх 10 міліонів.

ЗЕМЛЕТРУС У РУМУНІЇ.

В ЯСАХ ТА БУКАРЕШТІ БУВ КОРОТКИЙ, АЛЕ СИЛЬНИЙ ЗЕМЛЕТРУС, ЩО ВИКЛИКАВ ПАНІКУ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ.

БУКАРЕШТ, 23. листопада. — Кілька сильних потрясень землі відчула майже вся центральна Румунія. Особливо сильні потрясення були в районі Яс та Букарешту. Населення пережило хвилини панічного страху. Телеґрафічні і телефонічні получення були на короткий час перервані.

Букарештенська обсерваторія говорить, що осередок землетрусу був недалеко столиці й тревав усього одну хвилину. Сила його була четвертого ступня.

БУРЯ В АНҐЛІЇ.

УБИТИХ 5 МЕШКАНЦІВ ТА БАГАТО ПОРАНЕНИХ. КОМУНІКАЦІЯ В АНҐЛІЇ ТА ЧЕРЕЗ КАНАЛ НАРУШЕНА. ЗАГИНУВ КОРАБЕЛЬ.

ЛОНДОН, 23. листопада. — В Анґлії та біля її берегів лютує буря. В ріжних сторонах анґлійських островів загинуло 5 душ і є багато поранених падаючими деревами, руїнами будинків та иншими важкими предметами, які буря носила в повітрі.

Загинув німецький тягаровий пароплав. Залогу виратував пароплав „Трансильванія".

ВІДГУКИ ЗАГИБЕЛІ „ВЕСТРИСА".

БЕРЛІН, 23. листопада. — Німецьке корабельно-будівниче товариство всесторонно обговорило справу загибелі „Вестриса". Воно прийшло до висновку, що на кораблях треба будувати не лише прямовісні непромокальні перегородки, але й поземі. Лише тоді в разі катастрофи, подібної до „Вестриса", ушкоджений корабель зможе триматися на воді.

Так само ратункові човна на кораблях мають бути значно більших розмірів.

Це буде запропоноване до переведення в життя в слідуючім році, на інтернаціональній конференції корабельного будівництва, що відбудеться в Лондоні.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 6, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

ДЕ НАШІ ДІТИ?

Кождий з нас завважує, що на всіх наших вічах, народних святах чи зборах щораз то меньше молоді. Приходять матері з дрібними дітьми, але старшої молоді, тої, що дозріває, що повинна незабаром дійти до проводу, тої бракує. Ще дещо притягне її хор, в деяких місцевостях аматорські представлення чи балі, але це все. І учителі загально нарікають, що багато родичів не посилає дітей до українських шкіл, та що діти не тільки що не вміють читати й писати по українськи, але навіть говорити.

Це явище шкідливе. А шкідливе тому, що з наших дітей буде найбільша користь для Америки і для них самих, коли вони розвиватимуться на тім ґрунті, з якого вийшли. Як не можна пересадити ростини з одної землі на якунебудь иншу, бо вона там зівяне, так не можна одної людини перенести на друге середовище, не позбавивши її тих цінностей, які вона носить у своїй крови. Бо інакше вона нічого нового не придбає, а своє, набуте в спадку, затратить.

До того, нам приходиться залишити молодому поколінню в спадку значний прибуток. Ми побудували в Америці повно ріжних інституцій, які уявляють собою величезне майно. Ті інституції, особливо фінансової натури, повстають щораз то нові і з часом ми будемо мати фінансові прибіжища, які будуть могли дати многим хліб, а американським Українцям солідні інституції для ріжних фінансових операцій. Всі ті інституції закладає по сьогоднішний день старе поколінне, але річ ясна не для себе, бо його дні почислені, а для своїх дітей. Але ради Бога, деж ті діти?

Справа наших дітей така важна, що нею мусить занятися весь загал нашої іміґрації. З нашого боку подаємо той ратунок, який вважаємо за найпростіший і найвідповідніший.

ВПИСУЙМО НАШІ ДІТИ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА. І вписуймо їх не тільки ради забезпечення, бо це вже примітивне розумовання наказує нам зробити, але ради нас самих, ради тої потіхи, яку ми хотіли би мати зі своїх дітей на старости літ, і ради ратунку того національного дорібку, який нас коштував десятки літ труду.

Згуртована в У. Н. Союзі молодь привикає від молодости до української орґанізації. Вона хоч час до часу зацікавиться нашою ґазетою, або хоч тим журналом, що його видаємо для молоді в анґлійській мові. З часом між нами і молодю навяжеться тісніший контакт, а тоді вона і сама прийде до переконання, що це був би гріх загирити ті інституції, що побудовані для її власного добра.

Батьки і матері! Погляньте на свої і чужі діти і осудіть самі: Чи не краще виховуються ті діти, що втягнені в ряди нашої орґанізоції? Чи не більша з них для вас і загалу потіха?

ЛЕҐІОНИ

В часі змагань поневоленого народу за волю звичайно найбільш національно свідомі елементи, й тому переслідувані ворожою владою, є приневолені покидати рідну землю й утікати на чужину. Любов до батьківщини, як рівнож вроджена енергія не дозволяє їм і на чужині заложити руки, а навпаки, змушує їх і на дальше брати участь у визвольних змаганнях свойого народу. В часі мира вони обмежуються до підтримки національного руху через пропаганду на міжнародньому полі, заступництво перед чужими народами та забезпечення матеріяльних засобів і т. д. Зате в часі війни мають вони можність взяти активну участь у збройній боротьбі через створення військових відділів.

Ця активна праця на чужині замітна особливо в Поляків. Майже у всіх війнах, що їх вели в останніх двох століттях Росія, Німеччина та Австрія, подибуємо по стороні ворогів згаданих держав польських добровольців (Леґіони). Сила їх є ріжна; бо часто ходить тільки о це, щоб зазначити, що польский нарід не зрезиґнував із своїх стремлінь до незалежности. Так отже стрічаємо по французькій стороні, ще за часів наполеонських воен проти т. зв. союзників (Росії, Німеччини й Австрії) польський леґіон; в кримській війні бачимо Поляків по турецькій стороні проти Росії; в часі російсько-японської війни шукає Пілсудський, тоді провідник Польської Військової Організації, звязку із Японцями проти Росії; він рівнож в часі світової війни творить свої леґіони по австрійській стороні.

Світова війна, що принесла відродження ріжним недержавним народам, дає богато примірів на це, як поневолені нації творили на **чужині** свої **військові відділи**, що мали стати **основою будучої національної армії**.

Пілсудський творив леґіони по стороні центральних держав, отже проти Росії; його слідами пішли инші польські патріоти, які творили подібні військові відділи, особливо у Франції й Америці, проти центральних держав. Який рішаючий вплив мали ці леґіони на дальший розвиток подій у своїй батьківщині, пізнали ми на своїй шкірі. Без помочі добре узброєних відділів Галлера, зорганізованих у Франції, не могли би були війська, утворені на польській території, самі оборонити Варшаву, виперти Українську Галицьку Армію за Збруч та обсадити Східну Галичину.

Чеські леґіони, що їх зорганізовано в часі світової війни у Франції, Росії та Італії, складалися в Росії по найбільшій части із бувших вояків австрійської армії, дезертирів, що переформовувалися на території Росії в національні чеські відділи тоді, коли на території Франції дали почин до утворення там леґіонів чеські політичні еміґранти, головно чеська еміґрація в Америці. Без існування цих леґіонів, що наприкінці представляли поважну військову силу, не було вдалося Чехам, сейчас після перевороту, обсадити Судетів, та закінчити побідно війну з одного боку в Словаччині й на Підкарпатській Україні проти Мадярщини, з другого боку в Тешинськім Шлеську проти Польщі.

Рівнож сьогоднішня фінляндська армія найшла свій початок у військових відділах, зорганізованих за границями Фінляндії. Ще перед світовою війною вивтікало богато фінляндських патріотів, передусім молодих студентів, до Німеччини, з приводу переслідування московської влади. У свойому непереможному бажанні виступити отверто із зброєю в руці проти московського гнобителя, добилися вони цього, що німецька військова команда утворила окремий фінляндський стрілецький баталіон, який брав участь у боях на східному фронті. Після розпаду Росії цей баталіон очистив рідну землю від большевиків та став основою національно-державної фінляндської армії, якої старшинський корпус був вишколений на чужині, саме в згаданому стрілецькому баталіоні.

І в історії нашого народа за останні роки стрічаємося з творенням леґіонів (Українські Січові Стрільці) по стороні Австрії, проти Росії. Хоч їм не довелося зіграти такої ролі, як згаданим вже чеським, польським і фінляндським леґіонам (завязок і основа пізнішої національно-державної армії), всеж таки їх значіння у визвольній боротьбі українського народу, й це по обох боках Збруча, було дуже велике і вони залишили для майбутности найліпшу традицію.

Із наведених примірів видимо, що поневолений нарід, який вступає до отвертої збройної боротьби із національним ворогом, повинен не тільки на рідній **території організувати саботажні та партизантські відділи та імпровізовані війська**, але старатися **творити військові відділи на території чужих держав**, що ставляться прихильно до його визвольних змагань. Такі відділи мають складатися так з людей, які ще перед війною покинули рідну землю, як і з цих, що вже в часі війни вивтікали із ворожого війська, покинувши фронт, з ціллю взяти участь в організації вимріяної ними національної армії.

Боєва вартість таких відділів залежить від вишколення й узброєння, від відповідних провідників і т. д. При всіх цих справах політичні відносини мають першорядне значіння. Прим. інтензивна політична праця Чехів, звязана із творенням чеських леґіонів по стороні антанти, привела до цього, що Чехословаччина була узнана в часі світової війни як воююча сторона й це в часі, коли сама територія Чехів була в посіданні австроугорської монархії.

Далеко однак важніше, ніж боєва вартість леґіонів, є їх моральне значіння. Їх існування підбадьорює та підносить духа в батьківщині, де часто в початках війни неможливо зорганізувати хочби малі військові відділи й тому треба обмежитися на саботажній акції. Їх існування не лишається без впливу й на вояків, що поневолені опинилися у ворожому війську; вони скоро переконуються, що їх місце не в рядах національного ворога, а в леґіонах, як завязку національної армії.

Завдання організувати національні леґіони припадає не тільки політичній еміґрації. Це є також завданням **звичайної еміґрації**, заокеанської, що живе в спокійних і безпечних умовинах. Вона має можливість ще в часі мира образувати молодь у воєнному ділі, творити військові організації, що сталиб у пізнішому часі, основою леґіонів. При добрій волі й відповідній енергії легше перевести підготовку леґіонів на еміґрації, ніж підготовити й вести боротьбу підпільній, тайній організації в краю. Через військову **самовишкільну** акцію можна підготовити кадри **провідників**; зновож у **військових організаціях** і товариствах зорганізувати маси. Ірляндська еміґрація в Америці служить на це неабияким приміром. Вона не тільки підпирала морально й матеріяльно визвольні змагання в батьківщині, але й творила військові відділи, якими поповнювала ряди активних учасників в краю в боротьбі проти ворога.

Наприкінці не від речі буде зазначити, що існування зорганізованої військової сили на чужині **є для світа найбільше переконуючим доказом державницьких стремлінь поневоленого народу.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У ФРАНЦІЇ.

Освітнє життя серед старших тут іде пиняво. Переїзджає тут деколи хтось з Галичини в Америку, або з Америки в Галичину, та скличе громаду на віче. Говорить. Розбирає прості річи, які кождий читач ґазет в десятеро краще знає. Одиноке, що є нове в такім відчиті, то хіба те, що запевнить слухачів, що його партія має найбільше прихильників в Америці й у старім краю. Кажуть паризькі Українці: „Коли вже нарешті приїде до нас хтось такий, котрого партія не захопила своєю орієнтацією всього краю?"

Через те й такі лекції людий не стягають. Послідними часами на такій лекції треба ждати годину, щоби зібралося яких пятнацять людей.

* *

Як вам відомо, в Парижі є Незалежна Громада, яка свого часу викинула ес-ерів. Тепер, вичерпавши матеріял до сплетень, пустила нову несенітницю, нібито „Свобода" зорґанізувала філію у Парижі. Звичайно Громада булаби дуже рада, колиби У. Н. Союз вважав Громаду хоч своїм відділом, але, на жаль, неможливо. Сама сплетня свідчить, що горожанський рівень панів ес-ерів опустився дуже низько.

Шаповалівці радіють, що вони перейшли тепер на американське утримання. Радіють: покищо не треба йти до фабрики.

* *

В самому „Тризубі" щось „неблагополучно". Бо від кількох днів представники польонофілів увихаються коло членів инчих громад, що орієнтуються на власні сили, і пробують говорити про злуку громад. Звичайно польонофілів, кожний розуміє й не хоче з ними навіть говорити. Ходять чутки, що Поляки, бачучи, що від них тікають люде, мають припинити „пенсію". Знов інчі говорять, що беззубці одержали наказ більше активно оправдати ті „срібняки", що виходять з „дефензиви одзял другі". Більше „спренжиста" робота може проявитись хіба провокаторством серед іміґрантських орґанізацій.

Хто знає, де правда? Але відомо: немає диму без огню.

* * *

Життя українських громад на провінції якось притихло. Пояснюють це тим, що маси, зневірившись у провідниках (в польонофілах), гублять охоту навіть сходитися. Але це безумовно переходова хвиля. Настрій серед рядової іміґрації все більше виясняється в бік націоналістів. Одно можна сконстатувати: польонофіли на цілковитому упадку, так само, як і ті, що орієнтуються на „російську лігу народів" чи на „третий інтернаціонал".

Арґус.

НА ПОЛІ СМЕРТИ.

Дванацять літ минуло з тієї хвилі, як на горі Лисоні змагалися в смертельнім бою стрілецькі сотні з московськими полками. Дванацять літ!... Здавалосьби, це такий довгий протяг часу, що ні сліду вже не буде з того, що тоді творилося. Здавалосьби, що миролюбивий плуг і безоглядний час зарівнають землю , затруть місця кровавих боїв і випадкових гробів.

Здавалосьби...

Дня 7. жовтня ц. р. вибралася туди прогулька Усусусів, учасників боїв на Лисоні. Вчасним ранком виїхала зі Львова — пізним вечером зійшла з Кровавої гори.

Вийшовши з Бережан, вступила до Посухова, де на городі Івана Боднара поховані Стрільці.

Маленький огородець весь заставлений скромними гробами, а по середині великий дубовий хрест із таблицею: „Борцям за волю України".

Кажуть, що заки власник огороду Іван Боднар вернув з війни, добрі сусіди хотіли його звеселити і позарівнували гроби. Але Іван Боднар був сам у боях, бачив тисячі могилок таких самих як він борців і знав, що значить вояцький гріб. Як тільки прийшов до дому, назад оправив стрілецькі могили, поставив хрести... Хоч огороду в нього небогато було, але серце мав велике, і сумління, і щиру любов до свого рідного. Товариство воєнних могил заплатило йому, що могло, щоби винагородити добре діло і не кривдити його дітей.

Завдяки цьому могла прогулька оглянути цвинтар і побути хвильку з духами похоронених там товаришів зброї.

А з Посухова на Лисоню дорога недалека. Колись ця сама дорога двоїлася і троїлася, видовжувалась у безконечність, а декому таки була безконечна. Це було тоді, коли верх гори заняли Москалі і сікли скорострілами стрілецькі сотні. А ці сотні йшли і йшли, як хвилі весняних вод і що одна розбилася об скалу, надбігла друга і третя, аж урешті таки залила верх гори і розіллялася далеко та широко.

Один такий наступ коштував стрілецтво 200 трупів і кількасот ранених. Лягали дорогі хлопці на вічний сон, без скарги на устах, без жалю до світа. Одно, що присвічувало їм у годині смерти, це віра в добру справу і надія на краще завтра цілого народу.

А народ?!

Що зробив, щоб увіковічнити память тих, які за нього погинули?!

На Лисоні що крок, то біді кости валяються, клапті одіння з землі вистають. Не винно тут специяльно бережанське громадянство, винні ми всі разом.

Пластуни були цілий місяць на Лисоні, курган висипали і честь їм за те. Але ніхто не сказав оттим молодим, гарним хлопцям зібрати кости з поля слави і зложити під курган. Курган недокінчений, бо влада уроїла собі, що це пахне небезпекою, кости непозбирані, бо всі уроїли собі, що їх там нема.

А вони є і що крок нагадують нам на примітивну засаду вдячности.

Галактіон Чіпка.

Юрій-Марій Тейлор.

ФАРАОН І АПІС

3)

— Піду помолитися до великого Ре. Хто зна. Може — закінчив, сміючись у душі.

Нагальним рухом зірвала з рук перстені і нараменники. Покотилися по марморах долівки, полискуючи зеленими, блакитними та червоними огниками самоцвітів.

— Маєш! — сказала. — Знай, що коли бог Ре, ах не важуся розбуджувати наново надії в мойому серці, коли бог Ре зверне мені сина, то нема таких богатств у Єгипті, якими я не обсипала би його жреця. — Замовкла на хвилину, а потім додала ще: — Я зробила би тебе першим із панів, великим начальником.

Вийшов, відступаючи назадгузь і що три кроки падав ниць, так як того вимагала етикета. Сховав дорогоцінности за лямпартову шкіру, яка окривала йому плечі, тай збіг по широких сходах намісниківської палати. В тій палаті на час побуту в місті Іну замешкала була цариця. Очи його горіли. У висках вдаряла кров. Чиж міг сподіватися такого богатства? Тепер був уже певен, що не опреться перед ним гарна дівчина Нес-маут, до якої залицявся безуспішно.

Замісць до святині Ре, побіг просто до дому дівчини, що був недалеко, окружений гарним садом. Не зважав на товпу прохожих, що похиляли перед ним голови. Задержався лише, як стрінув молодого свого помічника, бо вважав це для себе добрим знаком.

— Таі! — сказав. — Йди зараз до святині. Поручаю тобі важну справу. Помолися перед статуєю бога Ре та проси, щоби привернув дворові царевича Кна-тепа. Ну, знаєш, як побачив здивування жреця — того синка цариці, коби жило вічно, якого схопили азіяти. Йди вже! — і побіг далі.

Молодий жрець пішов зараз до святині.

— — — — — — —

Прогулька до міста Іну принесла Кна-тепові саму гризоту. Зробило на нього сильне враження це величезне місто, що розложилося довкола великого горбка з гордою гранітною святинею бога Сонця. З плоских дахів відзивалися всюди сміхи і веселі звуки музики. Не було видно, щоби хтось тут працював. Улицями переходили самі вистроєні люди, то промайнула зброя офіцира царської ґвардії, то замаячіла біло-синя хустка на голові купця, або мурини, на яких Кна-теп глядів широко розтвореними очима, перенесли лектику якоїсь великої пані. Бачив також богатьох жреців із гордим виразом лиця, з лямпартовою шкірою на плечах. Декотрі з них мали на грудях завішені золоті таблички з гербами. Кна-теп змучився, як разом з іншими бив їм поклони, а він преціньне знав, що то були члени божеської родини, вічно жиючої Тгентгенітіс. Пригадав собі лише, що ніколи ніхто не робив щось такого в їх селі, де була також святися бога. Нілю тай жреці, до яких можна було підійти без страху.

Та ще не дійшли до ярмарку, як стрінула їх нова пригода. Всі троє йшли серединою вулиці за бичками, яких підганяв Кна-теп. Аж тут роздався нечайно оклик і зза угла вулиці вийшло двоє людей в запасках у чорно-жовті паси й округлих шоломах на головах.

— А куди то? — спитав один із них.

Батько Гапі не відізвався ні словечком, але мати Тбібу почала з сторожею жреців оживлену розмову. Кна-теп, як почув це, забув з радости про ніж, який завис над шиєю його батька.

— А що вам до нас? — крикнула зухвало і взялася за підбоки. — Або то я вкрала щось кому? А може не плачу данини, яка належиться святині? Нема в Єгипті більших розбійників над сторожу жреців! Хочеш певно, щоби я дала окуп? А не діждетеся! Бодайжеж ви не діждалися гідних похоронів! Бодай ваші кости порозтягали по пустині шакалі.

Скочила наче бішена тай відіпхнула того, що брав уже з руки Кна-тепа воловід. Вона була сильна. Її худі, бронзові рамена набігли мязами. За першим стражником другий покотився у придорожний рів.

На вулиці счинився реґіт. З базару бігли перекупні. Прохожі ставали, гляділи на цю дивовижну бійку, в якій одна баба сільська побила двох мужчин. Батько Гапі боязко переступав із ноги на ногу. Не любив бійок і суперечок. Зате Кна-теп не чувся просто на радощах, як глядів, якто тяжко узброєні стражники неповоротно вилазили з рова, намагалися станути на ногах.

Схопив знову воловід, готовий на знак матері Тбібу гнати далі оба бички.

— Чому одна баба робить стільки галасу? — роздався наразлагідний голос.

— Вони шукають Апісової душі. Чому борониш їм? — Кна-теп побачив високого мущину, що тепер підійшов до них. На його грудях влискувалася золота гербова табличка. Всі довкола впали на коліна та піднесли руки вгору.

Серед загальної тишини жрець задержав рухом руки стражників і сам підійшов до бичків...

— Місто Мемфіс є в жалобі — говорив ніби до себе. — Апіс увійшов у країну Амазонки пастися на Озірісових левадах. Коли Апіс вмирає, тоді кождий жрець має обовязок оглядати телята, які стріне по дорозі, чи не поселилася в котрім Апісова душа. Я молився довго до бога Ре, так як мені приказав святий Ментгу, та я знав, що бог мені сприяє.

Довго і старанно, не звертаючи зовсім уваги на збіговище людей, які не важилися підійти близько та клячали, витягаючи шиї понад голови інших — оглядав оба бички.

(Конець буде).

ЯК БОЛЬШЕВИКИ УКРАЇНІЗУЮТЬ ТВОРИ В. СТЕФАНИКА?

Читаючим Українцям звісні твори галицького письменника Василя Стефаника. Сам він ще живе.

Большевики передрукували минулого року його твори в Харкові, та найперше їх „зукраїнізували".

Стефаник писав звичайно так, як у полудневій стороні Галичини говорять прості люде. Людської мови на книжну він не виправляв. Се надає його творам більшої вартости.

Большевики, передруковуючи їх, пододавали богато пояснень до тих слів, які на Придніпрянщині менше зрозумілі, а крім того позміняли не тільки деякі слова, але також річевий зміст деяких уступів. Все перероблено так, щоби надати писанням Стефаника закраску „клясової боротьби" й обминути ті вислови, що разять ухо правовірного комуніста.

В „Літературно - Науковім Вістнику" є рецензія Стефаникових „зукраїнізованих" творів і там є приміри тої „українізації".

І так, з усіх Стефаникових творів викинули слово „Жид". На Придніпрянщині „Жид" образливе; там вживають „Еврей". Але большевики і „Жида" на „Еврея" не перемінили. Викинули цілком, вставивши на місце „жида" — пан, крамар, корчмар, арендар. Сказатиб: переводячи „українізацію", на Жидів оглядаються.

Позмінювано також богато инших слів, нераз псуючи цілком гадку письменника. Читаємо про те в ЛНВістнику:

„Але ще ліпшу попразку вдав шановний коректор у новелі „В корчмі". Каже Проць:

— Давай, **брьи,** горівки — я платю, а ти давай... В новім виданню читаемо зате виразно:

— Давай, **брате,** горівки...

Зазначивши се, рецензент каже:

„Можна цілком не бути антисемітом, можна бути найбільшим прихильником так довго проповідуваного „згодного пожиця народуф", можна все добре і зле про наших селян казати, але щоби наш мужик до Жида корчмаря, що його два слова перед тим називає „паршиком", сказав „брате" — бігме, не повірю, хоч би мені на се ціла київська академія з Кримським присягнула".

На такий лад там „українізується". Нехай, мовляв, знають тамошні Українці, що Українці галицькі арендарів звуть „братами". А добрий примір треба наслідувати.

В иншім місци викинено три слова: „Україна, нарід, Міклошич", а чому — не знати. Міклошич колись доказував, що українська мова є мовою самостійною і се мабуть було не в смак большевицьким „українізаторам".

Викинено пр. такі слова як „на святий вечер", очевидно щоби Придніпрянцям не пригадувати, що Галичане святий вечер святкують. Крім того богато чого позмінювано і навіть не зазначено, що якібудь зміни пороблено.

Що то за пильна опіка, щоб Українцям лихо не сталося!

В.

РОЗВАЛИЛИ ГРІБ ЕВИ.

Найстарша памятка світа: гріб нашої праматери Еви не істнує більше. Гріб той був у Джедаху, а був то звичайний памятник між двома камінними стінами. Всі прочани, що відвідували Мекку, відвідували і гріб Еви. Це не сподобалося султанові Ібн Саідові, який не хотів, щоби ще кого прославляли крім Могамеда. Тому, не зважаючи на протести всіх мешканців міста, приказав памятник зрівнати з землею.

СКІЛЬКИ ЯПОНІЯ МАЄ ЖІНОК-РОБІТНИЦЬ.

Японія має взагалі 1,000,000 робітниць, занятих професіонально. Японські статистики подають (не числячи службово занятих і по крамницях): 100,000 жінок у лікарській службі як доглядачки, лікарки; 80,000 є їх занятих в ріжних ділянках учительства; 50,000 в урядах; 60,000 в торговлі, 1000 як стенографістки, репортерки й в інших журналістичних функціях; вкінці 600 танечниць.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮАРК, Н. Дж.

Нюарська Громада економічно поступає вперед.

Дуже важною справою в нашім народнім життю є політично-економічні змагання. Нюарська українська громада все стояла на чолі нашого народного руху. Без крику й гамору, без великих реклям по часописях, але зате народна праця йшла і йде все в нас вперед. А її плоди? Дійсно можна повеличатися ними, бо не знати, чи котра инша громада за морем осягнула такі гарні плоди, як громада в Нюарку.

Не дуже то стара наша громада, бо має заледви яких двацять літ істновання, а може повеличатися великими здобутками. Як початкуюча, орґанівувала найперше церкву і школу, які то дві інституції в теперішнім часі стоять на сильних підвалинах.

Дальше орґанізувалися Братства, Товариства, Сестрицтва, співацькі й аматорські кружки, які відгравали і відграють в життю народнім велику ролю. На народні цілі так в старім краю як і тут на еміґрації жертвувала вона завсіди як не перша з ряду, то все була друга.

В місяци лютім 1922 року заложено Позичково-Будівельну Спілку (American-Ukrainian B. L. Ass. Newark, N. J.), заінкорпоровану в стейті New Jersey. Згадана спілка дуже богато причинилася до економічного піднесення місцевого і позамісцевого українського народа. Передше наш нарід свою гірко запрацьовану ощадність вкладав до банків жидівських і польських і тим збогачував чужу народність, всіх, а тільки не себе. Ніхто з Українців не думав, щоб купити для себе власний дім так, як другі народи робили.

Від заложення пожичкової спілки маемо понад 100 Українців, що мають свої власні мешкальні доми, склепи, пральні і готівку, яку вкладають кождого місяця. Спілка розвиваеться гарно і вже тепер має близько пів міліона долярів. Українська громада зрозуміла і те, що треба подбати про горожанство цего краю, у якім жиємо.

Заложено Український Горожанський Клюб, який помагав членам вибирати горожанські папери і який ще й доси таку роботу сповняє.

Тому рік і пів назад купила громада гарне й обширне корнерове місце під Народний Дім. Хто бере живішу участь в нашім народнім життю, той мусить признати, що в кождій громаді, де проживають Українці, повинен і мусить бути Український Народний Дім. Неоден подумає собі: добре то говорити або написати, але не так легко прийти до Народного Дому. Воно правда, що на початку будуть трудности, але де-ж їх нема? Пригадаймо собі, які були трудні початки, коли закладалося нашу позичкову спілку. Самим собі не вірили, боялися, нарікали, а тепер бачимо, що всьо перемоглося, а наша фінансова інституція обертає тепер великим капіталом. Одна з найбільших трудностей буває з тої причини, що Українці ріжних партій і ґруп не можуть погодитися, хто мав би бути господарем в будучім Народнім Домі. Всякі нарікання, бунтування, мовляв, Народний Дім записаний на церкву, на епископа, стримує в тім напрямі роботу. Насуваеться отже питання, хто властиво повинен бути господарем Народного Дому? Відповідь на це дає сама назва: „Народний Дім". Отже не одна ґрупа або одиниця, але весь народ, всі Українці в місцевости, які зложили бонди. Длятого треба такі думки, такі говорення раз на завсіди викинути, а братись щиро до роботи.

Яка користь з Народного Дому, про це кождий громадянин аж надто добре знає. Ми маемо вже дорослу молодіж, а вона потребує вже з призвичаення Американців сходитися на сходини, ґімнастики, забави і друге. Коли свого дому не буде мати, піде до других народностей і тоді вона для нас пропаде — винародовиться. А що сказати за нас старших? Взяти всі Брацтва, Товариства, Сестрицтва, які роблять так звані піприемства, бодай кожде одно два рази до року, тоді вийде пятьдесять разів на рік. За галю щоб платити найменшу суму, бо $25, то почислім, яку то суму ми видаємо дурно, для чужих, а не своїх. Колиб мали свій Народний Дім, тоді самі платимо для себе. Даємо розхід, але зате відбираємо прихід. Хтоб хотів більше довідатись про діловодство Народного Дому, нехай прийде на річні збори, які відбудуться дня 1 грудня ц. року о годині 8-мій вечером до галі при Court Str., Newark, N. J.

На кінець зазначу, що громада спромоглася заложити знова нову фінансову інституцію, це є Банк Український, який вже заінкорпорований в стейті Ню Джерзи під назвою "Ukrainian Finance & Investment Corporation of Newark, N. J. Капітал, який був потрібний після права стейтового, вже зложений. Ціль нашого банку є, щоб жичити гроші на другі або треті морґечі для нашого українського народа, щоб той процент, ті гроші приходили назад до цего самого народа, а не в інші руки. Український банк опертий є на самих шерах. Хто купує шер, той є властителем банку. Шери є двоякого рода: Preferred і Common. Кождий, хто хоче купити шер і стати властителем Українського банку, купує шерів, кілько схоче. Preferred шер платиться $25, а Common шер $20.

Хтоб схотів близших інформацій, зволить удатися до когогобудь з урядників, які є подані при оголошенню. Підписка шерів згідно з законом стейтовим, який має виносити готового капіталу в сумі $125,000. Вартість шерів є уміркована покищо і хто тепер купує, може богато зискати, бо по році шери о много висше піднесуться. Банкові операції провадяться виключно в твердій валюті, отже майно Банку, а тим самим вартість шерів запевнена.

Вагу і значіння сильного банку для українського народу ми добре розуміємо. Фінансова акція (шер) це ощадність в певних руках, котра що року буде приносити нам дохід — дивіденду. Тому то запрашається всіх Українців до вступлення в члени Українського Банку в Нюарку.

Я вірю, що зрозумієте ціль своєї такої гарної інституції і не буде ані одного Українця, щоб не був її членом. Робім всі разом, щиро, тільки для себе самих, для Українського Народа.

І. Лисак.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Український Діточий Хор в Филаделфії.

Заходом центрального Комітету Української Школи в Филаделфії зорґанізувалися з початком цього місяця в нашій громаді діточі курси співу.

На курсах відбуваються практичні вправи хорового і сольового співу. Діти вчаться співати українських пісень на два, три і чотири голоси, а також сольового співу. Крім того учасники курсів будуть вчитися ще початків теорії музики, а саме: як читати і писати ноти, як пізнавати найважніші музичні знаки та всього иншого, що треба знати кожній музикальній людині.

Дотепер записалося на курси поверх 30 дітей, дівчат і хлопців з ріжних околиць міста. Це вже гарний матеріял, з якого можна виробити незлий діточий хор. Але на таку громаду як Филаделфія, це рішучо вдоволити не може! В Филаделфії є сотки музикальних українських дітей. Филаделфія може легко поставити діточий хор що найменше з сотнею добрих голосів.

Серед української дітвори є велике багацтво добірних голосів і визначних музичних талантів, про які звичайно самі батьки нічого не знають. Десь-не-десь проявиться такий талан, вийде на верх, але загал пропадає. Не має нагоди запізнатися з українською піснею та використати свій вроджений дар.

Тому згадані діточі курси співу заповняють пекучу недостачу в життю нашої громади. Вони причиняться до поширення рідної пісні серед нашої дітвори та до вироблення молодих музикальних сил.

На протязі цієї зими учасники курсів будуть кілька разів виступати публично на концертах і святах, які приготовляє центральний шкільний комітет. Перший такий виступ буде вже за місяць, на великім Миколаївськім вечорі, що приготовляється на неділю, 23-го грудня.

Проби курсів відбуваються в Українській Гали при 849 Норт Френклин ст., два рази тижнево: в четвер о пів до семої години вечером і в суботу о другій годині попудні.

Ануте, українські батьки, поки час, киньте вже свою недбалість супроти власних дітей і зацікавтеся курсами співу. Нехай і ваші діти пристають до діточого співацького гурту! Не гайте часу і вишліть їх або приведіть на найближчу пробу.

Один з батьків.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Українські Стрільці организуються.

В місті Шикаґо та в його околицях перебуває тепер споре число Українців-вояків, що були учасниками української визвольної боротьби.

Приїхавши на чужину й сяктак влаштувавши своє особисте життя, наші рідні вояки знову беруться до орґанізації свого военного ґуртка. Звязані спільними спогадами про минулі тяжкі й радісні хвилі боротьби, звязані спільною ідеєю збройної боротьби за українську державу, вони хочуть тепер ще й фактично звязатися між собою своєю військовою орґанізацією, щоби спільними силами допомагати своїм браттям — товаришам зброї, що лишилися на рідних землях. Таксаме, помагаючи один одному, для військових на чужині буде лекше ділити тяжку долю вигнання з Рідного Краю.

Орґанізувавшись, вояки зможуть таксамо впливати на життя инших українських національних ґруп у напрямкови, який найбільше відповідає ідеї боротьби нашого народу за власну державу. В тій ціли в Шикаґо завязалася ініціятивна ґрупа, яка оголосила такий заклик:

Позір! Шикаґо й околиця!

Взивається всіх бувших членів всіх українських армій, що перебувають в Шикаґо, Сисеро, Борнсайд, Пулман і Іст Шикаґо, подати свої адреси на адресу: **S. Kuropas, 2002 W. Chicago Ave., Radio Restaurant, Chicago, Ill.**

Товариші по зброї! Нам треба орґанізуватися в сильний стрілецький гурток, бо годі нам бути незорґанізованими, коли перед нами богато праці й спільних інтересів. Нас в околиці Шикаґа є богато, але як останемо і на дальше розпорошеними, то нас мало.

За ініціятивну ґрупу:

Степан Куропась,
Іван Побуцький.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Несподівана смерть перервала нитку життя нашого члена, Григорія Курка. Покійний був членом братства Івана Хрестителя, що є 277 відділом У. Н. Союза в Гартфорді, Конн. Небіжчик родився в Дубровиці, повіт Ярослав. До У. Н. Союза приступив 10 квітня 1910 року. Похорон відбувся в середу, 21 листопада.

Члени відділу, якого покійним був членом, взяли громадно участь у похороні, віддаючи останню прислугу свойому довголітньому членови.

Смерть Григорія Курка показує, як може несподівано кожного спіткати нещасте. Покійний вийшов з дому в неділю коло полудня здоровий. Вертаючи до дому, він переходив улицю, а його вдарив автомобіль з такою силою, що вбив його відразу. Покійний осиротив жінку й одного сина.

Вдова покійного складає сердечну подяку всім тим, що взяли участь в похороні її мужа та віддали останню прислугу небіжчикови. Зокрема складає подяку членам братства.

Хай буде земля пером покійному, що спочив на чужій землі.

Павло Курко, секретар
277. відділу У. Н. С.

АСТРОНОМІЯ І ПОЛІТИКА.

Відомий французький астроном Шарль Нордман дістав з Москви від проф. Чижевського його останню працю в рукописі і подає до відома її висновки. Московський астроном доказує, що політична закраска англійського уряду залежить від... стану сонця. Від 1830 р., себто відтоді, коли провели виборчу реформу, консерватисти виходили переможцями за кожним разом, коли на сонці виступало більше плям. І навпаки, коли ці плями щезали, тоді парляментська перевага переходила до рук лібералів. Від 1830 р. було 19 виборів до парляменту. Чижевський упевняє, що за весь цей час тільки тричі вибори не згоджувалися з „науковим законом", відкритим ним. Із поданих інформацій не знаємо, чи московський учений не поширяє цього закону також на інші держави. Якою легкою справою стала би політика при допомозі астрономії! Досить було би ствердити, які плями є на сонці, і ними, без боротьби, можна би собі розяснити з полекшею на серці всі плями даного режиму, проти якого даремно боротись.

Іван Марків.

ЗАРАДНІСТЬ.

Був собі чоловік та жінка. Старенькі були обоє, але ще кремезні. Усього було в них доволі, лише діточок не мали. Та що робити! Як нема, то нема. Жили обоє, як Бог приказав, бідного в потребі поратували. Прийде передновок. Крухо в людей. До кого йти? До Василя і Палагни Чижиків.

— Татусю, така й така річ. Пожичте, чи продайте за гроші, чи на відробок.

— Поможемо, чому ні. „Як цвите боб, то найгірший глод — але як прийде Еля, — буде черево як кобеля". Ходіть до комори.

І Василь чи Палагна вели прошака до комори.

— Дивіться, всім Господь поблагословив, скрині повні, гамбарі понасипувані, лише діточок Бог не дав.

Як у кого трафилися хрестини чи похорон, — все Чижики там були. На похороні потішили, розрадили, на хрестинах чи комашні веселили, розумні слова говорили. Тому то всі люде в селі Чижиків любили, поважали. А вже без них ані одно весілле не обійшлося. Все Василь старостив, а Палагна свашила, господинила, або була таки за „випий горівку". Варто було їх і на весілле запросити. Жениться богач — Василь у дарунку великого когута чи курку, а як бідний — то кілька пшеничних паляниць, сира, масла. Одному навіть теля на возі привезли. Що то була за комедія, як то Василь і Палагна заїхали перед хату, де було весілле, а на возі гладонька семитижнева теличка! Жінки, що гляділи зі двору у вікна на танці, крикнули: „марш, марш, марш — музики!" З хати мов з улия висипалося: вибіг дружба з нагайкою, вилетів хорунжий з хусткою до палиці привязаною (а на верха був дзвіночок), вибігли музиканти, як не втнуть марша! Господи! Аж мені старому й лисому на сю гадку ноги дріжать. Люди віз обступили, музиканти стали перед коні (а вони фор! фор!), вибіг молодий, молода, їх родичі, аж плачуть із радости. Крик, шум, рейвах... А бас: бум, бум! а решітко: чах, чах! Теличка на возі здивовано глядить то сюди, то туди, а далі як не замекає, як не підскочить! Була би вискочила з воза, але привязана була за шию мотузком до полудрабка...

Прийшов раз Чижик вечером звідкись і каже:

— Палагню!

— Гов?

— Ти не спиш? Не чула ти новини? Та же Тимко Сирватчин посватав Фесю Фасольчину. Вже й на оповіди віднесли. Нині просив мене Тимко, щоби я йому старостив. Як ти скажеш: Іти чи ні?

— Пек запек! А чомуж би ні?

— Але й тебе просили. А ти як? Бо без тебе омкно мені булоби на весіллю.

— І я піду. Як просили, то піду.

Надійшов день весілля. Палагна вирядила мужа в старости. Дала новеньку сорочку, камізельку, чистий кафтан.

— Палагню, як по тебе дружба з хорунжим і музиками прийдуть, памятай, аби ти їх добре погостила.

— Я то вже знаю. А що таке для них би приладити?

— Зарубай курку, звари юшку, пирогів і пшоняної каші на молоці. Але такої під міру: ні густої, ні рідкої.

— Не знаю, кілько пшона дати до баняка, щоби така каша була.

— Я при війску кухарив, то знаю. Возьмеш дві пригорщі і ще жменю. Буде сама добра каша.

Весілле у Тимка Сирватчиного дуже ґучне. Дві музики грає: Одна в хаті гостям, а друга перед хатою для хлопців і дівчат. Ся друга вибирається небаром по свахи: і по Чижичку має йти. А Палагна ладить страву... Курку усмертнила, бульбу зі сиром на пироги подушила. Служниця ліпить пироги, а Палагна наставляє баняк з молоком на кашу. Раптом: Господи! кількож пшона дати! Боже! Ось що стара голова значить. Забула! На смерть забула, кілько старий казав. Щож тут робиточки, що діточки? Посилати служницю, щоби запиталася? Не випадає! По перше, дівка з неї, з господині, сміяласьби, а по друге: як його запитатися? Може він за столом, — як викликати? Ні, не пішлю. Палагна нову спідницю на себе, хустку також, жмуди гребенем мах, мах! і в дорогу. Сама.

А тимчасом весільці перекусили, вилазять ізза столів (було їх два), посідали на лавицях, запічку, припічку. Старші жінки й на піч повилазили. Будуть бавитися, аж поки всі бояри посходяться; тоді буде великий обід. Всі звернулися до Василя Чижика.

— Татусю Василю, ану потанцюйте трошки. Ніхто ще так не потрафить, як ви.

— Знебувся я вже своїх сил, діточки, знебувся. Життє мені їх відобрало.

— Ей де! Вам ще ніхто не дорівнає — просили.

— Не танцювати вже мені, а посидіти, побалакати.

— Та заспівайте щонебудь.

— Добре, заспіваю.

Всі затихли. Василь зачав:

Гей, вертайтеся літа молодії,
Та до старих в гостиноньку...

І полилася тужлива пісня. І про те, що як камінне із дна моря не поверне, так не вернуться літа молодії до старих... І про те... і...

Весільні гості мовчали. Старі позвішували голови, з жіночих очей хлинули сльози. Пісня викликала в них спогади, молоді літа замерехкотіли їм перед очима душі. Василь устав.

— Гей, не тужіть, люде! Коби чесно жити, а старі літа такі солоденькі, такі спокійні, як пізна осінь, освічена благодатним сонічком. Ану, музики! Заграйте мені дрібонької. Але такої, щоб аж усі жили задрожали. Котра з жінок хоче зі мною танцювати?

— Я, я, я, татусю...

Музики заграли, сум десь відлетів, усмішка зявилася на лицях: Василь з Настею Зарицькою закрутився і заспівав:

Ой заграй ми, музиченько,
[заграй ми, заграй ми,
А ти, люба молодичко, гу-
[ляй ми, гуляй ми.

Раптом на порозі стала Палагна Чижик. Взялася за підбоки і заспівала:

Буйний вітер повіває,
Мій старенький, знай, гуляє;
Ой коби я міру знала,
Я би кашу засипала.

Василь подивився на жінку, зложив руки у пригірщ і заспівав:

Гей, гіф! гіфа, фа!
Дві таких, ще і така!
Ґей, гіф гіфа, фа!
Дві таких ще і така!...
Палагна зникла...

По весілю Тимка Сирватки ціле село говорило, що Палагна Чижик трактувала тих, що по неї приходили, знаменитою кашею. Була вона зі сливками і цукром ще засолоджена!

РАДІО І ЛИСТОВА ПОЧТА.

Не лише прихильники листової почти, але теж англійські почтові уряди побоюються, що радіо значно зменшить листову почту. Одначе британське радіове товариство сповіщає в річному звіті, що воно само річно одержує приблизно ¾ міліона листів, почасти погляди й критику, відповіди на радіо-конкурси і т. д.

ПЕРША ЗАЛІЗНИЦЯ НА ІСЛЯНДІЇ.

Ісляндський парлямент ухвалив розпорядок, щоби на Ісляндії побудувати першу залізницю, що лучитиме місто Рейкявік із туристичним місцем острова, де є ґейзери і сталяктити.

ВІЙНА, ЧИ МИР?

Безсмертний є твір Котляревського „Наталка Полтавка", а ще більше безсмертною є його пісня „Де згода в семействі, де мир і тишина". Який популярний був торік Бен Гур, а всеж таки мелодія „Бувай ми здорова" належить уже до історії. Зате „Де згода" співали, співають і співатимуть во віки вічні, чи то на виставі „Наталки", чи при пиві, коли підохотиться ріжнонаціональне товариство, а хто знає, може й Ліга Народів заведе в себе українську урядову мову, то й там поспівають про мир у семействі. Покищо про нього лише говорять... Сила пісні лежить у її словах.

Під семейством можна розуміти родину, народ, державу, або навіть ціле людство.

Мир — це актуальне питання всіляких засідань, нарад, зїзді, анкет, конференцій і прочих збіговиськ, від зїзду Упіпі (який колись може й буде) почавши, на Союзі Народів скінчивши.

Мир, спокій, братерство — це чарівні слова, якими навіть Вальдемарас потрапив приспати представників Ліги. А що й казати, коли ті слова, вбрані в прегарну мельодію, дістануться до вух прихильників мира.

Прекрасна пісня, безсмертна пісня! Божеська мельодія й політичний зміст!

Якось то їду залізницею. В потягу обрідно, бо це субота, одинокий день, коли в переділі можна найти вільне місце, можливе повітря й брак галасу.

Зо мною їде двох старших добродіїв. Читаю часопис, а вони дрімають собі. Прочитав.

Починаю нудитися й з нудьги хочу конче вгадати, чим можуть бути з фаху мої товариші подорожі. По уважній обсервації причислюю одного до кляси ґімназіяльних професорів на підставі кальошів і уживаної парасолі, хоч на дворі зовсім не заносилося на непогоду. Другого не можу якось оцінити. З розпуки починаю тихесенько підспівувати й то якраз „Де згода в семействі". Чую, а той другий вторує. За хвилю підносить дрімучу голову з грудей і професор, тай також тягне тоненьким дискантом. Що то значить український народ! Вже є терцет, бракує ще Наталки й Терпилихи.

Кінчимо „фортісімо".

— Гарна пісня, — каже професор — лише слова непригожі.

— Чому? — питаю.

— Деж говорити сьогодні про мир і подібні дурниці, коли це абсурд. Одна війна скінчилась, а друга, сто разів страшніща, лагодиться.

— А Ліга Народів? А пакт Келоґа? — кажу я.

— Це пусте! Чогож половина всіх буджетів іде на військо, гази, кораблі, літаки, тенки, гармати? Пощо так беруться всі, хоч би приміром Німці, до спорту? Пощо ті Олімпіяди, Спартакіяди?...

— Запоріжські ігрища... — докинув другий сусід.

— Так, так, — продовжував своє професор. — Думаєте, що ті всі Німці бігають, скачуть, кидають та переганяються для спорту? Їм заборонили держати велику армію, то вони з цілого народу роблять військо. Спорт — це загроза світовому мирові, не менше грізна, як новинайдений газ.

Переконав мене. І тепер я вірю, що мир світа поважно загрожений Олімпіядами, Спартакіядами, а головно Запоріжськими ігрищами. Бо цікаво, нащо вони відбувалися якраз у Перемишлі? Чи не має це щось спільного з фактом, що Перемишль є твердинею? Нехай найдеться якийсь меценас і нашій меншости зафундує козацьку чайку, то зараз посадимо в неї тих двох змагунів, що їздили зі Львова до Перемишля, трохи зі Стрия, кількох перемиських, спортовки (жінки, які займаються спортом) напечуть сухарів, Жарського, який може перейде свою „слабу форму", виберемо кошовим, викотимо чайку на Полтву, дамо їй „стусана" й гайда на море!

Тоді горе Гдині, а сам англійський султан задріжить у своїх лондонських палатах. Ще кілька таких запоріжських змагань (зі Львова три змагуни, зі Стрия два, один з Коломиї і т. д.), а тоді можна буде навіть Світезь назвати морем.

Росте в нас спорт, аж душа радується, а світовий мир дріжить зі страху перед ним, як осиковий лист.

Шило.

Катехит переходить із учениками десять заповідей божих.

— Ну, Богдане Коровайчук, чи ти прогрішився проти котроїсь із десятьох заповідей божих? — питається катехит.

— Так, прошу отця, — признається ученик — я прогрішився проти заповіди: Не пожадай жени ближнього твого.

— Що? як! — скрикнув катехит. — Що ти говориш? То не може бути!

— Ні, це правда, — каже рішучо ученик — я пожадав жінку нашого сусіда.

— Ти? Таж тобі щойно девять літ! — питається збентежений катехит. — Чомуж ти це робив?

— Бо вона менше бе свої діти, ніж моя мама! — пояснив нарешті ученик.

З АФҐАНІСТАНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Питання европеїзації країн Далекого Сходу стає щораз більш актуальне. В сліди Туреччини на шлях европеїзації вступив Афґаністан, край досі з абсолютним режімом.

Почин до цього дав емір Афґаністану Аманулягг, який по своїм повороті з Европи приступив до переведення в життя ряду високо поступових реформ у своїй великій, але занедбаній країні.

В перших днях вересня радив у Кабулю, столиці Афґаністану, т. зв. „збір народніх делегатів", або по афґаністанськи „джірґа", котрий на внесок еміра опрацював і ухвалив ряд конституційних реформ.

Досі була „джірґа" тільки прибічною радою короля, котру він скликував від часу до часу, децизія однак у всіх справах належала виключно до нього.

Тепер з волі еміра „джірґа" зістав піднесений до гідности справжнього парляменту.

До цього нового афґаністанського парляменту ввійде 150 послів, вибраних безпосередньо народом, при чому право голосування мають громадяне, які скінчили 20 літ і вміють читати та писати.

Військові особи, урядники і злочинці не мають пасивного виборчого права.

На останній сесії „джірґи" поодинокі міністри виголосили експозе відносно своїх ресортів.

Міністер скарбу ствердив у своїм експозе, що доходи держави вже від кількох літ виказують зростову тенденцію. Припаси готівки зросли протягом трох останніх літ в шестеро, а обіг срібного гроша побільшився о 65,000,000 афґанів, (афґан — монетарна одиниця — подібно як польський золотий).

Міністер освіти подав до відома парляментови, що уряд приступив до оснування жіночих шкіл, яких досі в державі не було. В середніх школах студіює сьогодні в Афґаністані 4,500 учеників. Талановитих абсольвентів середніх шкіл уряд висилає на власний кошт на дальші студії за кордон. Скарб держави преліміную щорічно 6,000, рупій на шкільні цілі.

Гаряча, але предметова дискусія вивязалася в парляменті в звязку з експозе міністра війни. Остаточно парлямент приняв установу про обовязок загальної військової служби, якій підлягатимуть всі мужчини в віці від 17 до 70 літ. Активна військова служба тревае три роки, від 17 до 20 року життя.

Вслід за тим афґаністанський уряд приступив до загальної організації армії. До всіх піхотних частин приділено скорострільні чети. Військова адміністрація закупила в Европі гармати, тенки і літаки найновіших типів. Італійські інжиніри провадять фабрику амуніції в Кабулю. У високій военній академії студіє 200 старшин. Других 200 перебуває на студіях у Росії, Франції, Італії та Німеччині. На днях виїхало до Лондону 20 афґаністанських старшин, на вищий практичний курс летунства.

Кожний афґаністанський громадянин по скінченню 15 літ є обовязаний зложити жертву на „военний фонд". Афґаністанців до цього податку примушувати не треба. Вони гордяться своєю армією й охочо складають на її удержання численні жертви.

На внесок короля парлямент зніс всі титули і відзнаки „независимости".

Знесено рівнож і нарядні одяги старшин та державних мужів.

Уставу про наслідство принято більшістю голосів. На основі цеї устави Афґаністан є дідичною монархією, при чому наслідником престола являється найстарший син монарха і його супруги.

Це бувби короткий перебіг конституційних праць афґаністанського парляменту. Ці перші кроки енерґічного, поступового, а притому молодого короля, позволяють сподіватися, що Афґаністан вже вкоротці відограє головну ролю в життю сучасної Азії, а завдяки свойому пригожому географічному положенню стане могучим чинником у дальшим розвитку російсько-англійського суперництва на терені Азії.

Я. Б.

Йогурт.

Шпак прийшов у гості до Канарчука. На столі побачив посудину з якимсь білим плином.

— Що це таке в тім горшку?

— Йогурт.

— Що це таке „йогурт"?

— Це болгарське густе молоко.

— Що робиться з тим густим молоком?

— Петься. Це найліпше лікарство; коли хто пе його, дожие поважного віку.

Опісля товариші розмовляють на ріжні інші теми. Вкінці Шпак вертає до йогурту:

— Я не вірю тобі, щоби завдяки йогуртові можна дожити поважних літ!

— Чомуж?

— Тому пять хвиль упала в йогурт муха. Вона вже нежива!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

На допомогу жертвам листопадових днів.

Дня 10. листопада відбувся місячний мітінг Тов. ім. Шашкевича, від. 94 У. Н. Союза. Предсідатель, представив по полагодженню організаційних справ послідні листопадові події і візвав членів, щоб зложили жертви на допомогу тим борцям, що йдуть далі сміло в дальшу боротьбу.

З каси товариства з народного податку виасигнувано $24.64, а члени зложили $14. Разом вислано до Обєднання $38.64.

Жертвували: О. Курочка 75 ц.; І. Курчак 50 ц.; Р. Кульчицький 1.50 ц.; И. Колодницький 50 ц.; Я. Кричківський 75 ц.; А. Качор 75 ц.; Я. Білецький 75 ц.; Л. Білик 50 ц.; Н. Гарасимик 75 ц.; С. Гривнак 75 ц.; Ів. Гребенчук 64 ц.; П. Микула 50 ц.; А. Машталір 1 дол.; В. Маркович 50 ц.; С. Шумнак 50 ц.; М. Шаран 75 ц.; Гр. Федчишин 75 ц.; І. Луцишин 75 ц.; Т. Сисак 25 ц.; П. Стефанюк 75 .; В. Седляр 75 ц.; І. Розвадовський 1 дол.; Г. Телепчук 50 ц.; В. Туркевич 25 ц.; С. Простий 75 ц.; А. Патра 50 ц.; Ів. Чайковський 75 ц.; Ю. Деркач 75 ц., І. Дидь 75 ц.; В. Яремчук 1 дол.; Й. Вівчаровський 50 ц.; Д. Войтишин 50 ц.; Петро Войтович 75 ц.; Павло Войтович 1.50 ц.; Дм. Гох 50 ц. Разом $24.64, а $14 зложено безіменно.

О. Курочка, фін секр.

ЖАРТИ.

Наймичка (до прошака, що застукав до дверей): Пан тепер не приймають.

Прошак: То нічого — хай лише дають...

Між злодіями.

І. злодій: На жаль, я не знав ані батька ані мами.

ІІ. злодій: Чи ти тим так гризешся?

І. злодій: Певно, бо тоді міг би я переконати поліцію, що я по батьках одідичив наклін до крадіжки і пянства.

Ой! ті мущини!...

— Пані, ви моя перша любов...

— А що було з Олею?

— Вона була моєю останньою любовю, прошу пані...

Лікар: Спішуся до пацієнта, бо за хвилю може бути запізно.

— Нещасний! А на що він умирає?

— Алеж він зовсім не вмирає, а я тому боюся, що здоровля його так поліпшиться, що не буде потребувати моеї помочі.

Мати (до синка, що виліз високо на дерево): Зараз мені злізь відтам!

Синок (сміється).

Мати: А ти, драбе, тепер смієшся! Цікава я, що ти будеш говорити, як впадеш із дерева та вбєшся!

Скільки разів бачу тебе, цілком пригадуєш мені Черемшинського.

— Таж я не є подібний до нього.

— Так, але він також винен мені двацять долярів.

Непоправна.

Лікар: Мене закликали до вмираючої акторки. Де хора?

Служниця: Прошу трохи підождати. Пані дає тепер інтервю чотиром репортерам.